

Kvalitetsarbejde i undervisning og uddannelse

Institut for Statskundskab (rev. nov '15)

Indhold:

INDLEDNING	1
FORMELLE RAMMER	2
KERNEN I ARBEJDET MED KVALITET I UNDERVISNING OG UDDANNELSE	3
EVALUERING AF UNDERVISNINGEN	4
EVALUERING AF UDDANNELSERNE	6
EN NOTE OM UNDERVISERES ANSVAR I RELATION TIL EKSAMENSSNYD	7

Indledning

Det har altid været en del af undervisningen på Statskundskab kontinuerligt at arbejde med kvalitet og kvalitetsudvikling af undervisning og uddannelse. I de senere år er der dog kommet mere fokus på dette arbejdes tilrettelæggelse, systematik og dokumentation, især i forlængelse af forskellige former for akkreditering.

I forbindelse med omlægningen af akkrediteringen af danske uddannelser til en *Institutionsakkreditering* har AU endvidere iværksat et temmelig omfattende arbejde med at systematisere og tydeliggøre en kvalitetspolitik samt at fastlægge procedurer for arbejdet med kvalitet i undervisning og uddannelse. Det er formålet med dette notat at præsentere disse procedurer og skitsere betydningen af procedurerne for den enkelte underviser på Statskundskab.

Formelle rammer

Det fremgår af Universitetslovens §18 stk. 4. at det er studienævnets opgave at

... sikre tilrettelæggelse, gennemførelse og udvikling af uddannelse og undervisning, herunder

- 1) at kvalitetssikre og kvalitetsudvikle uddannelse og undervisning og påse opfølgning af uddannelses- og undervisningsevalueringer,
- 2) at udarbejde forslag til studieordning og ændringer heri,
- 3) at godkende plan for tilrettelæggelse af undervisning og af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen,
- 4) at godkende ansøgninger om merit, herunder forhåndsmérit, og om dispensation, og
- 5) at udtale sig inden for sit område i alle sager af betydning for uddannelse og undervisning og drøfte forhold om uddannelse og undervisning, som rektor forelægger.

Derfor vil omdrejningspunktet for arbejdet med kvalitet i undervisning og uddannelse på Statskundskab også (fortsat) være Fagstudienævnet for Statskundskab.

Fagstudienævnet for Statskundskab har ansvaret for følgende uddannelser

- Bacheloruddannelsen i Statskundskab
- Bacheloruddannelsen i Samfundsfag
- Bacheloruddannelsen i Offentlig politik og økonomi
- Tilvalgsuddannelsen i Samfundsfag (Sidefag)
- Kandidatuddannelsen i Statskundskab
- Kandidatuddannelsen i Samfundsfag

Som supplement til studienævnet er der i april 2015 også nedsat et Studie programpanel bestående af afdelingsformændene og medlemmerne af studienævnet (inkl. suppleanter). Programpanelet skal diskutere uddannelsesstrategiske emner.

De formelle rammer, herunder kompetencebeskrivelser for uddannelsen, for fagene og andre bestemmelser såsom pensums og undervisningens omfang er fastsat i uddannelsernes studieordninger. ***Det påhviler enhver underviser på Statskundskab at orientere sig i disse studieordninger og dermed at kende de formelle rammer for den undervisning, han/hun indgår i.***

De nyeste studieordninger kan altid findes her:

Statskundskab, Samfundsfag og Tilvalg:

<http://studerende.au.dk/studier/fagportaler/statskundskab/undervisning/studieordninger-og-bekendtgoerelser/>

Offentlig politik og økonomi:

<http://studerende.au.dk/studier/fagportaler/offentlig-politik-og-oekonomi/undervisning/studieordninger-og-bekendtgoerelser/>

Udover de formelle rammer, der er fastlagt i Universitetsloven og med studieordningerne, har AU som nævnt vedtaget en kvalitetspolitik og procedurer for arbejdet med kvalitet. **Alle undervisere kan med fordel sætte sig ind i AU's kvalitetspolitik via Kvalitetsportalen, der findes her:**

<http://medarbejdere.au.dk/strategi/uddannelse/kvalitetsarbejde-paa-aarhus-universitet/>

Kvalitetsportalen udvikles løbende og vil fx blive suppleret med kvalitetsportaler for de forskellige fakulteter.

Kernen i arbejdet med kvalitet i undervisning og uddannelse

Én ting er dog formelle rammer og procedurer, noget andet er det konkrete arbejde med at udvikle og forbedre den undervisning og de uddannelser, vi er en del af.

Det er studienævnets opfattelse, at arbejdet med kvalitet må tage sit udgangspunkt i den konkrete undervisningsplanlægning, i den konkrete undervisning og i dialogen mellem undervisere og studerende. Det betyder, at alle undervisere i planlægningen og gennemførelsen af undervisningsforløb bør gøre sig tanker om, hvordan undervisningen får den højeste kvalitet. Med højeste kvalitet forstår vi her både indholdet af undervisningen og fx valget af emner, undervisningsmateriale, fagligt niveau mv. og den didaktiske tilrettelæggelse af undervisningen, herunder brug af holdtimerne, tilrettelæggelse af ugesedler, alignment mellem undervisning og eksamen osv.

I særlig grad bør man som en del af planlægningen og gennemførelsen af undervisningen være opmærksom på, hvordan læringsmål og bedømmelseskriterier kan kommunikeres klart og præcist til de studerende.

Både under og efter gennemførelsen af undervisningsforløb bør undervisere endvidere, i dialog med de studerende, foretage en evaluering af fag og undervisning og bidrage til, at eventuelle behov for større kvalitetsforbedringer videreformidles til kollegaer og studienævn (se mere om evalueringer nedenfor).

Ansvar for kvalitetsarbejdet med undervisning ligger således både hos studienævnet og hos den enkelte underviser, i underviserkollegiet (i afdelingerne) og i dialogen mellem undervisere og studerende i løbet af og efter gennemførelsen af undervisningen.

Udover kvalitetsarbejdet med den konkrete undervisning er der – som det også fremgår af AUs kvalitetspolitik – en række andre elementer, hvor ansvaret er placeret enten hos studienævnet eller hos ledelsen (på Institut-, Fakultets- eller Universitetsniveau). Det drejer sig om arbejde med optagelse, rekruttering og studiestart, tilrettelæggelsen af uddannelsens elementer (strukturen i uddannelserne), studiemiljø og uddannelsernes relation til arbejdsmarkedet. Al den stund at studienævnet løbende er i dialog med underviserkollegiet via afdelingerne, vil der naturligt være en løbende dialog om disse forhold, bl.a. i forbindelse med den årlige uddannelsesevaluering (se nedenfor).

Evaluering af undervisningen

Evaluering af undervisningen indgår som et vigtigt element i kvalitetsarbejdet, og der er derfor fastlagt en klar procedure for hvornår og hvordan, fag evalueres på Statskundskab.

For det første bør der i alle undervisningsforløb (på BA og KA-uddannelserne) gennemføres en midtvejsevaluering. På BA-uddannelserne gennemføres et midtvejsevalueringsmøde med repræsentanter for alle hold, ligesom der på BA- og KA-seminarer bør gennemføres en mundtlig midtvejsevaluering på instruktørholdene eller seminarholdene.

I slutningen af alle undervisningsforløb udsendes herudover en elektronisk slutevaluering. **For at sikre en høj svarprocent bør alle opfordre de studerende til at udfylde det elektroniske evalueringsskema ved at give tid til dette i undervisningen.** Underviserne modtager forinden udsendelsen af skemaet en e-mail fra og modtager efterfølgende de samlede evalueringresultater på e-mail.

Evalueringen gennemføres typisk på næstsidste undervisningsgang. Forud for sidste undervisningsgang modtager underviseren en rapport, og resultaterne bør herefter tages op med de studerende på den sidste undervisningsgang. Efter eksamen skal underviseren indsende en kort opsummering af fagets evalueringresultater og resultater generelt til studienævnet.

En udførlig beskrivelse af evalueringssystemet for BSS findes på: <http://medarbejdere.au.dk/fakulteter/bs/undervisning-og-eksamen/digital-kursusevaluering-paa-aarhus-bss/>

Slutevalueringen tilgår desuden studienævn, studieleder og institutleder. Studienævnet drøfter evalueringen på et studienævnsmøde ud fra spørgsmålet om det samlede udbytte for alle fag.

Fag på BA-uddannelsen i Offentlig Politik og Økonomi, der undervises sammen med BA-uddannelsen i Økonomi evalueres under Fagstudienævnet for Økonomi.

Fagstudienævnet for Statskundskab har fastsat følgende grænseværdier for undervisningsevalueringerne:

- Tilfredsstillende
 - Gennemsnitværdi på $>3,5$ ift. spørgsmålet om samlet udbytte, hvor meget enig i at faget har været meget udbytterigt gives værdien 5.
 - Samlet utilfredshed $<20\%$, dvs. summen af meget uenig og uenig ift. udsagnet om at faget har været meget udbytterigt.
- Grund til opmærksomhed
 - Gennemsnitværdi på mellem 2,5 og 3,5 ift. spørgsmålet om samlet udbytte, hvor meget enig i at faget har været meget udbytterigt gives værdien 5.
 - Samlet utilfredshed mellem 20 og 30 %, dvs. summen af meget uenig og uenig ift. udsagnet om at faget har været meget udbytterigt.
- Grund til skærpet opmærksomhed
 - Gennemsnitværdi på $<2,5$ ift. spørgsmålet om samlet udbytte, hvor meget enig i at faget har været meget udbytterigt gives værdien 5.
 - Samlet utilfredshed $>30\%$, dvs. summen af meget uenig og uenig ift. udsagnet om at faget har været meget udbytterigt.

Hvis der er grund til opmærksomhed i et fag, vil studielederen gennemgå den samlede evalueringsrapport for at identificere mulige problemer, hvorefter det diskuteres i studienævnet, om dette giver anledning til at indgå i dialog med for den/de konkrete underviser/e om problemer og mulige forbedringer.

Hvis der er grund til skærpet opmærksomhed i et fag, vil studielederen gennemgå den samlede evalueringsrapport for at identificere mulige problemer, hvorefter studielederen tager kontakt til den/de konkrete underviser/e med henblik på at få en dialog om problemer og mulige forbedringer.

Hvis der er tale om, at fag gentagne gange evalueres, så der er grund til skærpet opmærksomhed, kan der blive tale om at studielederen i samarbejde med institutlederen (der har personaleansvaret) indgår i en dialog med den/de pågældende underviser/e med henblik på pædagogisk opkvalificering, andre undervisningsopgaver el.lign.

Institutlederen vil endvidere altid drøfte undervisningsevalueringer ved MUS-samtaler.

Evaluering af uddannelserne

Som en del af AU's kvalitetspolitik vil der fra og med 2015 blive gennemført en årlig uddannelsesevaluering af alle uddannelser, samt en fem-årig grundlæggende uddannelsesevaluering. Den årlige uddannelsesevaluering gennemføres ved et dialogmøde med deltagelse af pro-dekanen for uddannelse samt institutleder, studieleder og en studenterrepræsentant. Den fem-årige uddannelsesevaluering vil herudover inddrage eksterne repræsentanter for aftagere og andre uddannelsesmiljøer.

Den årlige uddannelsesevaluering tager udgangspunkt i AU's kvalitetspolitik og indikatorer for kvalitetsarbejdet, hvor Fagstudienævnet for Statskundskab har fastsat en række grænseværdier (se næste side). Bemærk at nogle grænseværdier er fastsat på universitetsniveau og at nogle grænseværdier afventer nærmere datagrundlag. Uddannelsesevalueringen vil tilvejebringe datagrundlag til at vurdere uddannelserne på disse parametre samt evt. give mulighed for benchmarking ift. en række sammenlignelige uddannelser.

Uddannelsesevalueringen udarbejdes i april, diskuteres på et studienævnsmøde i april/maj og herefter på et dialogmøde i maj. Samtidig med at uddannelsesevalueringen diskuteres i studienævnet sendes den til afdelingsformændene, der herefter kan diskutere resultaterne med afdelingen.

Hvis der er områder, hvor der er grund til opmærksomhed eller skærpet opmærksomhed vil studienævnet formulere og gennemføre tiltag, der kan afhjælpe/imødegå problemerne og evt. at indgå i dialog med institutleder om ressource-behov (og -begrænsninger) i den forbindelse.

Det er dog også fortsat studienævnets opgave løbende og ud udover denne uddannelsesevaluering at diskutere kvalitet og kvalitetsudvikling af uddannelserne og dermed også at initiere tiltag, der ligger udover hvad der kan begrundes i de her nævnte indikatorer. Udgangspunktet for sådanne initiativer kan fx være ønsker og behov udtrykt blandt undervisere og/eller studerende. Uddannelsesevalueringen kan således ikke erstatte den løbende dialog mellem studienævnet og de studerende, eller mellem studienævnet og underviserkollegiet / afdelingerne.

En note om underviseres ansvar i relation til eksamenssnyd

En note i forlængelse af de formelle rammer angår studerende der snyder ved eksamen. Dette er ikke reguleret af studieordningen men af Universitetets generelle regler om disciplinære foranstaltninger:

<http://www.au.dk/om/organisation/regelsamling/0%3A-styrelse%2C-administration/01/01-06/>

Det påhviler altid undervisere at forholde sig til, om studerende har snydt ved eksamen. Særlig opmærksomhed bør man give til plagiering, herunder om studerende kopierer fra hinanden, og til eventuelt samarbejde om individuelle eksaminer.

Hvad angår plagiering, er tommelfingerreglen, at man ikke må lade andres tekst fremstå som sin egen, dvs. mangel på referencer. Fra og med 2015 vil mangel på citationstegn også blive betragtet som plagiering.

Hvad angår individuelle opgaver er tommelfingerreglen, at man gerne må diskutere fagets pensum generelt, også under eksamensperioden, og at man også gerne generelt må diskutere opgaveformuleringen, men at man ikke må diskutere den konkrete opgavebesvarelsen med hinanden. Opgaver der ikke har samme ordlyd, men alligevel rummer fuldstændig de samme pointer og tydeligt fremstår som resultat af fælles arbejde er derfor eksamenssnyd. Dette gælder selvsagt ikke, hvis flere afleverer opgave sammen. Her skal de studerende angive, hvilke tekststykker, de har ansvar for, for at der kan gives en individuel karakter. Her må man dog godt diskutere opgavebesvarelsen med den studerende, man skriver sammen med, da det ellers vil blive nogle ret mærkelige opgavebesvarelser.

Hvis man som underviser opdager eksamenssnyd (fx via plagieringsprogrammet Urkund, der automatisk scanner opgaver afleveret i Wiseflow), bør man henvende sig til studielederen. Herefter skal underviseren (evt. i samarbejde med studielederen) udarbejde en formel indberetning af eksamenssnyd stilet til uddannelsesjuridisk service (UJS). Denne indberetning skal præcist angive forekomster af snyd, evt. ved henvisning til Urkund-rapporten. Indberetningen sendes til Studielederen og til UJS, der herefter håndterer sagen.

En opgave, der er indberettet for eksamenssnyd skal ikke bedømmes, og Studielederen sørger for, at den studerende underrettes om at bedømmelsen er forsinket. UJS indkalder den studerende til en samtale, hvor enten den indberettende underviser eller studielederen også deltager. Herefter træffer rektor afgørelse i sagen, og dette meddeles både den studerende, underviseren og studielederen. Hvis der ikke er tale om eksamenssnyd genoptages bedømmelsen.

Man kan læse mere om, hvad eksamenssnyd er på denne hjemmeside målrettet de studerende: <http://studerende.au.dk/proever/eksamenssnyd/>

Man kan også læse mere om, hvordan man som underviser skal forholde sig til eksamenssnyd her:

<http://medarbejdere.au.dk/administration/studieadministration/sagsbehandlingsportal/eksamen/eksamenssnyd/>

Læg mærke til, at der på ovenstående hjemmeside er forskellige skabeloner til brug ved indberetning af eksamenssnyd.

I forlængelse af reglerne om eksamenssnyd påhviler det uddannelsen at gøre de studerende opmærksomme på disse regler og vejlede studerende i god akademisk praksis.

Det er derfor ***undervisernes ansvar altid at gøre de studerende opmærksomme på reglerne om eksamenssnyd***, fx ovennævnte pjece eller andet informationsmateriale. Dette kan med fordel i den sidste forelæsning / time før eksamen.